

اصول کاربردی پرورش گوسفند

تهیه و تنظیم:

مجتمع آموزشی کارآفرین جوان

مهندس سعید حسینی (کارشناس ارشد تغذیه دام)

انتشارات مرز دانش

۱۳۸۹

سرشناسنامه : حسینی ، سعید ، ۱۳۶۰
عنوان و نام پدیدآور : اصول کاربردی پرورش گوسفند / تهیه و تنظیم سعید حسینی .
مشخصات نشر : تهران : مرز دانش ، آبنگاه ، ۱۳۸۹
مشخصات ظاهری : ۲۷۰ ص ، مصور (بخشی رنگی) ، نمودار ،
شابک : ۷۰۰۰۰ ریال : ۵-۱۱-۶۰۴۵-۶۰۰-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی : فیبا
موضوع : گوسفندداری — پرورش
شناسه افزوده : مجتمع آموزشی کارآفرین جوان
رده بندی کنگره : ۱۳۸۹ ۶ الف ۵ ح / SF۳۷۶/۳
رده بندی دیویی : ۶۳۶/۳۰۸
شماره کتابشناسی ملی : ۲۲۴۸۰۰۹

انتشارات مرز دانش
مرکز چاپ و توزیع کتاب دانشگاهی

اصول کاربردی پرورش گوسفند
نویسنده : حسین نظری

چاپ اول ۱۳۹۰ شمارگان : ۲۰۰ نسخه قطع وزیری
قیمت : ۷۰۰۰ تومان
شابک : ۵-۱۱-۶۰۴۵-۶۰۰-۹۷۸
لیتوگرافی : سحرگرافیک چاپ : جباری
ناشر همکار : انتشارات آبنگاه

مرکز پخش : تهران خیابان انقلاب خیابان ابوریحان - کوچه عنصری پلاک ۱۱
تلفن ۰۶۶۴۰۳۶۵۰ همراه : ۰۹۱۲۳۷۱۴۰۳۱

حق چاپ برای ناشر محفوظ است .

پیشگفتار

کشور ایران، کشوری مملو از منابع خدادادی، کشوری با نیروی انسانی جوان و با انگیزه، آنچه برای شکوفایی لازم است در این سرزمین به امانت گذاشته شده است، امانتی که باید هم بکاریم و هم بگذاریم. اما آنچنان که باید باشد نیست. به میزان آنچه که می‌کاریم، برداشت نمی‌کنیم. انگار چیزی کم است، انگار تمام تلاش ما به ثمر نمی‌رسد. دانش آموخته، فراوان است ولی کارآموخته بسیار اندک. برای ایجاد کسب و کاری پایدار و استوار و پویا، انسان نیازمند رشد و پرورش است. به مانند بذری که توان لازم کافی برای رشد را دارد ولی تا در شرایط ایده آل قرار نگیرد و شرایط رطوبت و دما و نور به اندازه کافی کنترل نشود انتظار جوانه زدن و رشد را نخواهیم داشت و حتی زمانی که به درختی تنومند مبدل گشت اگر شرایط محیطی از حداقل‌ها و حداکثرها تجاوز کند باید منتظر خشک شدن درخت بود. اما فاکتورهای لازم برای ایجاد کسب و کار و رشد و توسعه کسب و کار و پایداری کسب و کار، کدام است. به طور کلی سه عامل اساسی باعث ایجاد این مهم می‌شود که عبارتند از دانش و مهارت و نگرش. که برای روشن نگاه داشتن شعله کسب و کار باید هر سه را با هم داشت. وجود دانش و عدم وجود عوامل دیگر مانند اتفاقی است که چند سالی گریبان فارغ‌التحصیلان کشور را گرفته بود، دانش آموختگان دانشگاه که اعتماد به نفس کافی برای کارآفرینی را در خود نداشتند، و بیشتر به دنبال فرصتی برای استخدام شدن بودند و از تجربه ناکافی و یا بی‌علاقگی صحبت می‌کردند. به تجربه را باید در مهارت جستجو کرد و علاقه و انگیزه را در نگرش.

پس تکلیف چیست؟ و باید چه راهکاری را به عنوان نسخه حکیم برای درمان تجویز کرد. دانش را می‌توان با آموزش و مطالعه کسب نمود ولی قبل از اقدام به آموزش، بایست کسب و کاری را انتخاب کرد که به آن علاقه و دلبستگی وجود داشته باشد در غیر اینصورت اگر هم در آن کسب و کار به درجه استادی برسیم، رضایت‌مندی از آن شغل نخواهیم داشت و بدون شک و تردید، پیشرفت و توسعه هرگز رخ نمی‌دهد. و عامل بعدی که همان مهارت است. مهارت در حین آموزشهای دانشگاهی و آکادمیک، به فراگیر منتقل نمی‌شود بلکه باید از آموزش‌هایی با استانداردهای فنی و حرفه‌ای استفاده کرد. یعنی در محیط واقعی و یا کارگاه آموزشی و از تقلید و تکرار شروع کرد تا به مهارت و استادی رسید که البته این قبیل فراگیران با اصطلاح کارآموز خطاب می‌شوند و با دانشجو تفاوتی از علم تا عمل دارند.

تلاش این آموزشگاه بر این است که افرادی با مدارج علمی و دانشگاهی و با سابقه تجربه در میدان عملیاتی و با عشق و علاقه به تدریس و منش معلمی را، گرد هم آورده تا دانش علمی را در عرصه عمل به کارآموزان بیاموزند تا نتیجه‌ای قابل قبول برای کارآموختگان به همراه داشته باشد و مسبب ایجاد کسب و کاری مولد و ماندگار در حیطه دامپروری و آبی‌پروری و دام‌های خاص گردند. بر این اساس آنچه در این سری از کتاب‌ها ملاحظه می‌فرمائید با استاندارد فنی و حرفه‌ای و متمرکز بر نیازهای پرورش‌دهندگان تالیف شده است و نگاه کاربردی به وقایع دارند. سایر مخاطبین این کتاب‌ها افرادی هستند که در بدو تاسیس فارم پرورشی قرار دارند و می‌تواند برای سطوح کوچک مانند مشاغل خانگی یا سطح متوسط مانند مشاغل خویش فرمایی و یا کسب و کار بزرگتر مانند مزرعه کارفرمایی مورد استفاده باشد. امید است که سری کتابهای "کارگرماهر" گامی باشد هرچند کوچک ولی موثر برای شروعی با انگیزه و پرشور، باشد که با لطف پرودگار، و همت والای کارگر، شاهد به ثمر نشستن این باغ باشیم. انشالله

مهندس کامبیز ممدوحی

مدیر عامل مجتمع آموزشی کارآفرین جوان

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۷	مقدمه
۹	پرورابندی
۹	تعریف
۹	روش های پرورابندی
۱۰	۱- پرورابندی کوتاه مدت
۱۱	۲- پرورابندی طولانی مدت
۱۱	۳- پرورابندی با شیر
۱۱	۴- پرورابندی تجاری
۱۳	مزایای پرورابندی
۱۸	شرایط موفقیت در پرورابندی
۲۸	روش های فروش دام
۳۱	انتخاب نژاد مناسب
۳۲	اقدامات لازم در طول مدت پرورابندی
۳۵	درمان عارضه لنگش
۳۶	پشم چینی
۳۷	تغذیه گوسفند پرورای
۳۸	بیماری اسیدوز
۳۹	جیره نویسی برای دام پرورای
۴۳	آناتومی دستگاه گوارشی
۴۴	شروع مراحل گوارش
۴۴	شکمبه
۴۵	نگاری
۴۵	هزارلا
۴۶	شیردان
۴۶	روده کوچک
۴۷	بهداشت دام
۴۷	مشخصات دام سالم
۵۰	مواد ضد عفونی کننده در دامپروری
۵۰	گندزداها
۵۵	آنتی سبتیک ها
۵۷	انگل های داخلی دام
۵۷	برنامه مبارزه با انگل های کرمی گوسفند و بز
۶۰	کرم کپک
۶۱	انگل دیکروسلیوم
۶۲	انگل شیتوزوما
۶۲	کرم های پهن بندبند
۶۴	اکیانو کوکوس
۶۵	کرم های گرد یا نماتودها
۶۶	داروهای ضد انگل
۷۰	مایه کوبی
۷۰	انواع واکسن

۷۱	تجویز واکسن
۷۲	اصول واکسیناسیون
۷۳	جایگاه‌های مناسب پرواربندی
۷۵	نکات قابل توجه در زمان حمل و نقل
۷۶	چند نکته در پرواربندی گوسفند
۷۸	عوامل موثر بر تغذیه دام
۸۰	آشنایی با شرایط اقلیمی منطقه
۸۳	انواع فعالیت‌های پرورش دام در ایران
۸۷	پرورش گوسفند و اهمیت آن
۹۲	اهمیت استفاده از مراتع در پرورش گوسفند
۹۵	تقسیم‌بندی نژادها در گوسفند
۱۰۹	گوسفندان ایران
۱۲۸	دستگاه گوارش در نشخوارکنندگان
۱۳۷	خوراک و خوراک‌دهی گوسفند
۱۴۲	پرورش و تغذیه بره
۱۴۶	کیفیت علوفه
۱۴۸	مرحله جفت‌گیری و فلاشینگ
۱۵۴	مراتع
۱۵۶	روش‌های مختلف نگهداری علف
۱۶۶	انواع جایگاه پرورش گوسفند
۱۶۹	ساختمان‌های لازم برای پرورش گوسفند
۱۷۵	اهمیت و نقش رکوردگیری و اصلاح نژاد در گوسفند
۱۸۲	صفات اقتصادی در گوسفند
۱۸۴	آشنایی با دستگاه تناسلی دام ماده
۱۸۸	آشنایی با دستگاه تناسلی دام نر
۱۹۳	هورمون‌های موثر در تولید مثل
۲۰۰	باروری و آبستنی
۲۰۷	انواع پشم و تار پشم
۲۱۰	پوست و ضایعات آن
۲۱۵	پرواربندی گوسفند
۲۱۹	بهداشت دام، جایگاه و تغذیه دام
۲۳۶	روش‌های ضدعفونی و سمپاشی
۲۳۴	واکسیناسیون
۲۴۲	انواع سموم شیمیایی ضدانگل‌های خارجی گوسفند
۲۴۷	کرم‌های دامی
۲۵۳	انگل‌های ریه
۲۵۴	داروهای ضدانگل داخلی
۲۵۸	خلاصه کارهایی که در طول سال بایستی توسط گوسفنددار انجام گیرد
۲۶۱	منابع

مقدمه:

قبل از تعریف پرواربندی لازم است بدانیم بطور متوسط ۳۳٪ از نیاز پروتئینی هر انسان در کشور از گوشت قرمز و مابقی از گوشت سفید، شیر و فرآورده‌های لبنی تامین می‌گردد. با این حساب عمده مصرف را گوشت قرمز خصوصاً گوشت گوسفند تشکیل می‌دهد. راه‌حل‌های زیادی برای افزایش تولید گوشت در کشور وجود دارد که عبارتند از:

- ۱- احیاء و استفاده صحیح از مراتع
- ۲- اهمیت دادن به کشت نباتات علوفه‌ای به عنوان محصولات استراتژیک مانند گندم، برنج و چغندر
- ۳- استفاده صحیح از فرآورده‌های کشاورزی مانند تفاله چغندر قند، ملاس، با گاس، سرشاخه‌های نیشکر (استفاده از این ضایعات می‌تواند ۱۵ درصد نیاز به مصرف به جو را در تغذیه دام کاهش دهد).
- ۴- رعایت اصول بهداشتی دام‌ها مانند واکسیناسیون به موقع علیه بیماریهای دامی.
- ۵- بالا بردن سطح سواد و فرهنگ در جامعه با ارائه آموزشهای لازم به اقشار روستایی
- ۶- اصلاح نژاد دام‌ها
- ۷- کاربرد صحیح خوراک دام و جیره بندی مناسب
- ۸- پرواربندی

پرواربندی یکی از روشهای مهم در بالا بردن تولیدات گوشت قرمز بدون افزایش تعداد دام می‌باشد. در کشور سالیانه حدود ۳۰ درصد از جمعیت دامی گوسفند شامل بره‌های نر، گوسفندهای نازا و پیر کشتار می‌گردند و قسمت اعظم تولیدات پروتئینی کشور را تامین می‌کنند اگر عملیات پرواربندی به روش صحیح صورت پذیرد، از وارد کردن گوشت قرمز به کشور بی‌نیاز خواهیم شد.